

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THI THỬ TUYỂN SINH VÀO LỚP 10

MÔN: NGỮ VĂN 9

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn văn nghị luận văn học	5,0
		1. Đọc hiểu văn bản văn học	
	a	Những động từ diễn tả hành động của con khi nằm trong chiếc nôi êm: lật, trườn, cười, réo, nói, nằm.	
	b	- Nội dung hai dòng thơ: - Con chính là kết tinh tình yêu của cha mẹ - Con là sợi dây liên kết tình cảm gia đình - Gợi sự hạnh phúc, ấm áp, tràn ngập tình yêu - Chấp nhận cách diễn đạt khác nhưng có cùng nội dung.	
	c	Lời dẫn trực tiếp: “Chữ ít mà nghĩa rất nhiều. Không phải nghĩa nữa, đó là hồn, cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa” - Lời dẫn gián tiếp: Cách 1: Nhà thơ Chế Lan Viên đã từng nhận xét thơ Tế Hanh chữ ít mà nghĩa rất nhiều. Không phải nghĩa nữa, đó là hồn, cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa. Cách 2: Nhà thơ Chế Lan Viên đã từng nhận xét thơ Tế Hanh rằng chữ ít mà nghĩa rất nhiều. Không phải nghĩa nữa, đó là hồn, cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa.	
	d	Học sinh tự do nêu quan điểm, miễn thuyết phục và hợp lý. Cần bám sát nội dung câu hỏi, câu trả lời cần có chất suy luận khái quát, có chiều sâu cảm xúc. Có thể theo gợi ý sau: - Từ hình ảnh tả thực "con nằm giữa cha mẹ" tác giả nhấn mạnh là trong cuộc đời, con luôn được cha mẹ yêu thương, chăm sóc, bao bọc, bảo vệ. Cha mẹ là điểm tựa vững chắc, là nguồn động lực cho con. - Tình cảm gia đình là tình cảm thiêng liêng cao đẹp, có vai trò quan trọng trong cuộc đời mỗi con người. Là nơi ta được sinh ra nuôi dưỡng, là cội nguồn sinh dưỡng của ta. Con là niềm tin, hi vọng, là sợi dây kết nối thiêng liêng gắn kết tình cảm gia đình. Tình yêu thương của cha mẹ là điểm tựa tinh thần có vai trò to lớn trong cuộc đời con. - Hãy trân trọng và biết ơn, thấu hiểu cha mẹ. Trân quý tình cảm gia đình thiêng liêng.	

2. Viết đoạn văn nghị luận văn học		
	Viết đoạn văn ngắn (khoảng 200 chữ) phân tích nội dung chủ đề và một số nét đặc sắc nghệ thuật “Con nằm” của Tế Hanh.	
a	<i>Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng của đoạn văn</i> - Đảm bảo yêu cầu về hình thức và dung lượng (khoảng 200 chữ, cộng trừ 50 chữ) của đoạn văn.	
b	<i>Xác định đúng vấn đề cần thực hiện:</i> phân tích nội dung chủ đề và một số nét đặc sắc nghệ thuật “Con nằm” của Tế Hanh.	
c	<i>Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu sau:</i> (1) Câu mở đoạn: Giới thiệu tác giả, tác phẩm; nêu được cảm nghĩ chung về bài thơ. (2) Về nội dung: Bài thơ ca ngợi tình cảm gia đình, tình yêu thương của cha mẹ dành cho con là vô biên, vô tận. + Bài thơ con nằm đã chạm đến trái tim người đọc, đưa con là nguồn sống của hai tâm hồn. + Không gian bài thơ mở ra từ những điều bình dị mà lan tỏa đến chân trời ước mơ như một chiếc nôi êm ấm để từ đó người con lớn dần lên theo từng động tác: lật, trườn, cười, réo, nói, nằm... + Chính tình yêu thương ấy như sóng dạt dào vỗ bờ, như cánh chim bay giữa bầu trời lồng gió, như sắc xanh của cây lá, như nụ hoa đầy ắp hương thơm và cũng chính nguồn yêu thương ấy, cha mẹ đã âm thầm quan sát, dõi theo trên từng bước đường đời của con “Nhu tiếng ngân giữa hai bờ lặng lẽ/ Con nằm vui giữ mẹ và cha”. (3) Cảm nghĩ về hình thức: - Thể thơ tự do giúp tác giả dễ dàng diễn tả những cung bậc cảm xúc khác nhau. - Hình ảnh thơ, sinh động độc đáo, sáng tạo, giàu cảm xúc, giàu sức gợi tả, vừa mang tính biểu tượng, vừa chân thực: “Làn sóng”, “nụ hoa”, “cánh chim”, “mặt lá”... - Trong bút pháp liệt kê, phối hợp với cách ngắt dòng độc đáo tạo âm điệu cho thơ, tạo ấn tượng cho người đọc. - Với điệp ngữ “hai bờ” tạo nhạc điệu, nhấn mạnh tình yêu thương vô bờ của cha mẹ. - Âm điệu: nhẹ nhàng, sâu lắng như tình yêu vô bờ của cha mẹ dành cho con. (4) Câu kết đoạn khẳng định lại những ấn tượng, cảm xúc mà bài thơ đã gieo vào bản thân. Qua đó, tác giả tỏ lòng biết ơn sâu sắc với cha mẹ, gửi đến người đọc thông điệp biết ơn và trân quý tình cảm gia đình. Chính tình cảm cảm ấy là điểm tựa nâng bước con trưởng thành. Lưu ý: HS có thể trình bày và diễn đạt giống đáp án hoặc tương tự, miễn là thuyết phục.	
Tổng điểm phần I		5,0

II	Đọc hiểu văn bản thông tin và viết bài văn nghị luận xã hội		5,0
	1. Đọc hiểu văn bản thông tin		1,0
	1	- Luận điểm: Nhận biết và phân biệt bên trong với bên ngoài, bản sắc và màu sắc, sự thật và nguy tạo là kĩ năng thiết yếu trong một xã hội thông tin cuộn cuộn như ta đang sống. - Lí lẽ: + Đôi khi ngây thơ nông nổi, ta có thể khiến bản thân trở thành cột tiếp sóng lan truyền đi những tin hiệu sai lạc. - Bằng chứng: ta phán xét và ném đá một con người qua vài dòng tin lan truyền trên mạng, đến lúc ta hiểu ra sự thật không hẳn thế thì đã quá muộn. → Những lí lẽ chặt chẽ và bằng chứng gần gũi ấy làm cơ sở và căn cứ làm rõ cho luận điểm: “Nhận biết và phân biệt bên trong với bên ngoài, bản sắc và màu sắc, sự thật và nguy tạo là kĩ năng thiết yếu trong một xã hội thông tin cuộn cuộn như ta đang sống”. - Tăng tính thuyết phục cho người đọc về vấn đề nghị luận.	
	2	Viết bài nghị luận	4,0
		<i>a. Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng bài văn</i> - Đảm bảo yêu cầu về hình thức của kiểu bài nghị luận xã hội và dung lượng bài văn	
		<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: việc biết đọc – biết nhận ra những giá trị tốt đẹp đang bị che lấp – là một biểu tượng của sự trưởng thành.</i>	
		<i>Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu.</i> HS có thể trình bày bằng nhiều cách khác nhau miễn là hợp lí và thuyết phục; cần xem xét trừ điểm các lỗi về hình thức và diễn đạt. Tham khảo cách triển khai và một số nội dung cụ thể sau: 1. Mở bài: Giới thiệu được vấn đề nghị luận - John Ruskin đã từng nói: “Phần thưởng cao quý nhất cho công sức của một người không phải là những gì anh ta nhận được mà chính là qua đó, anh ta đã trưởng thành như thế nào”. - Quả thực, trưởng thành không chỉ là dấu mốc về độ tuổi mà còn là bước ngoặt trong nhận thức – khi con người bắt đầu nhìn sâu hơn vào thế giới, biết phân biệt đúng sai và trân trọng những điều tử tế dù chúng bị che lấp. Trong hành trình ấy, việc “biết đọc” – hiểu theo nghĩa rộng là khả năng nhận ra những giá trị tốt đẹp bị ẩn giấu – chính là một dấu hiệu rõ ràng của sự trưởng thành. 2. Thân bài. * Giải thích: + Trưởng thành: Trưởng thành không phải là sự lớn lên của thể xác hay dùng vũ lực giương oai, ép buộc người khác phải run sợ hay phục tùng mình mà trưởng thành phải đến từ sự phát triển trong suy nghĩ, cảm xúc của mỗi người	

	và đa số đều bắt nguồn từ những trải nghiệm sống riêng trong cuộc đời chúng ta. Câu nói khẳng định vai trò, ý nghĩa của việc biết đọc – biết nhận ra những giá trị tốt đẹp đang bị che lấp – là một biểu tượng của sự trưởng thành. * Luận điểm 1: Tìm hiểu vấn đề + Việc đọc sách giúp ta không chỉ nâng cao kiến thức mà còn cải thiện khả năng tư duy, học hỏi và phát triển những kỹ năng quan trọng. Nhưng biết đọc không chỉ là biết mặt chữ mà còn là khả năng nhận ra giá trị ẩn sâu trong con người, sự việc, cuộc sống từ trong những trang sách. Giá trị tốt đẹp bị che lấp: đó có thể là sự thật, lòng tốt, công lý, tình yêu thương,... thường bị che phủ bởi vẻ ngoài tiêu cực, hiểu lầm, hoàn cảnh. + Quả thật như vậy, cuộc sống vốn không đơn giản, những gì bạn thấy chưa hẳn là sự thật. Để hiểu được bản chất sự việc hay con người đôi khi chúng ta phải tỉnh táo và biết đọc – đọc từ những trải nghiệm, đọc để thấy được cái tốt, cái đẹp luôn hiện diện ngay cả trong những điều xấu xa nhất. + Người trưởng thành là người biết nhìn nhận vấn đề sâu sắc, không vội vàng đánh giá. Trong cuộc sống, có người ăn mặc xuề xòa, ít nói nhưng lại rất tử tế và ngược lại, có người ăn mặc trau chuốt bóng bẩy, nói toàn lời hoa mỹ nhưng tâm hồn lại ích kỉ, thực dụng... Đọc để thấy đằng sau những giận hờn, những lời la mắng đó là cả một tấm lòng yêu thương, đọc để hiểu đôi khi những lời nói dối lại tốt đẹp hơn, lại khiến chúng ta ảm áp hơn. - Bằng chứng: + Xã hội hiện nay luôn khiến chúng ta phải hoài nghi giữa hai mặt tốt-xấu, thiện-ác. Một sự việc gây bão trên mạng, một ca sĩ, diễn viên bị “bóc phốt”, một hành động thiện nguyện... có thể dễ dàng định hướng suy nghĩ của chúng ta. Ta phán xét và ném đá một con người qua vài dòng tin lan truyền trên mạng, đến lúc ta hiểu ra sự thật không hẳn thế thì đã quá muộn. Vì thế, hơn bao giờ hết chúng ta càng phải biết “đọc” để tìm ra những chân lý từ những thông tin, xác định những giá trị... Nhà văn Victor Hugo từng nói: “Khi chúng ta mở lòng với nỗi đau của người khác, đó là lúc ta trưởng thành”, trưởng thành được thể hiện ở lòng nhân ái, sự thấu cảm. * Luận điểm 2: Mở rộng nâng cao, phản biện đề: + Nếu không biết “đọc” như thế, con người dễ sống hời hợt, phán xét sai, đánh mất cơ hội hiểu và gắn kết với người khác. + Một xã hội thiếu những con người biết nhìn ra điều tốt đẹp sẽ dễ rơi vào hoài nghi, vô cảm. * Giải pháp:	
--	--	--

		- Bản thân: <i>cần rèn luyện tư duy sâu sắc, lắng nghe và quan sát kỹ lưỡng. Không nên vội vàng đánh giá qua vẻ ngoài. Học cách nhìn nhận điều tốt đẹp trong người khác, trong hoàn cảnh khó khăn.</i> - Gia đình và nhà trường: cần khuyến khích, giúp trẻ hình thành thói quen đọc và nhận thức sâu sắc, tư duy phản biện. Nhà trường tích hợp vào chương trình học và tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh. 3. Kết bài: <i>Khẳng định quan điểm cá nhân đã trình bày và rút ra thông điệp cho bản thân:</i> Khi con người học được cách “đọc” thế giới một cách sâu sắc – vượt lên cái nhìn bề mặt để nhận ra sự thật, cái thiện, cái đẹp – đó là lúc họ thực sự trưởng thành. Bởi lẽ, như Victor Hugo từng nói: “Khi chúng ta mở lòng với nỗi đau của người khác, đó là lúc ta trưởng thành.” Mỗi người hãy học cách đọc bằng trái tim, bằng trải nghiệm và sự lắng nghe, để không chỉ hiểu người khác mà còn hiểu chính mình – đó mới là con đường vững chắc dẫn đến sự trưởng thành thực sự.	

Một bài viết tham khảo cho câu 2 phần 2

Chúng ta được sinh ra đời như một tờ giấy trắng. Rất nhiều năm đến trường tiếp nhận kiến thức từ thầy cô giáo, được sự dạy dỗ của cha mẹ, ảnh hưởng bởi những điều xung quanh và bạn bè. Sách vở, những thông tin trên báo chí, những tin tức trên mạng xã hội cũng góp phần hình thành tính cách, suy nghĩ, kiến thức và quan điểm sống của một con người. Trong những thông tin ngồn ngộn trên mạng xã hội có pha lẫn những thông tin bịa đặt sai sự thật với mục đích xấu. Nếu chúng ta thiếu khả năng tư duy và chưa trưởng thành, chúng ta không phân biệt được đúng sai và dễ bị lôi kéo bởi những xuyên tạc với ý đồ xấu. Trích đoạn của tác giả Hà Nhân đã cho em một câu trả lời thấm thía hơn rất nhiều: trưởng thành không chỉ là "biết chữ", mà phải là "biết đọc" và phân biệt được những đúng sai trong những điều được đọc.

"Biết đọc" mà tác giả nói đến là khả năng dùng trí tuệ và trái tim để nhìn thấu bản chất sự việc, vượt qua lớp vỏ bọc hào nhoáng hay thô ráp bên ngoài. Khi chưa trưởng thành, ta dễ dàng tin vào những lời giả dối. Khi trưởng thành, chúng ta biết "đọc" ra sự thật ẩn sau lớp vỏ của sự giả trá. Đó là khi chúng ta cảm được lời trách mắng của mẹ cha là cả tình yêu thương và lo lắng dành cho chúng ta. Đó là khi giữa dòng đời "xô bồ, hỗn loạn", giữa muôn vàn thông tin trái chiều trên mạng xã hội, ta vẫn "đọc" được đâu là lẽ phải, chân lý. Sự chín chắn trong suy nghĩ và chiều sâu của tâm hồn là điều kiện cần để chúng ta có thể đọc và hiểu chính xác sự đúng đắn sai, tính ẩn dụ, tính tư tưởng và tính triết lý của những thông tin. Chưa trưởng thành, chúng ta rất dễ đọc sai cuộc đời, và giống như Thagore đã viết: "bạn đọc sai cuộc đời rồi bảo rằng đời lừa dối bạn".

Trong "xã hội thông tin cuộn cuộn" ngày nay, kĩ năng "biết đọc" là cực kì quan trọng. Mỗi ngày, chúng ta bị bao vây bởi vô số tin tức, hình ảnh, video trên Facebook, TikTok. Chỉ cần một dòng trạng thái gây sốc, một đoạn clip cắt ghép là đủ để dư luận dấy lên một làn sóng phẫn nộ. Đã bao lần, chúng ta vội vã tham gia "ném đá" một cá nhân chỉ qua vài dòng tin chưa được kiểm chứng, để rồi khi sự thật được phơi bày, ta mới nhận ra mình đã góp phần làm tổn thương một con người. Lúc ấy, lời xin lỗi đã quá muộn màng. Đó chính là biểu hiện của sự ngây thơ, hấp tấp, thiếu trí tuệ và chưa biết "đọc". Người trưởng thành thực sự sẽ không hành động như vậy. Họ suy xét, tìm hiểu từ nhiều phía trước khi đưa ra phán xét. Họ "đọc" được nguy cơ của những "mê lộ thông tin" và không để bản thân trở thành công cụ lan truyền cho sự sai lạc. Một người có đủ trí tuệ và kinh nghiệm sẽ biết trong những thông tin mình nhận được đâu là đúng, đâu là sai, đâu là sự thật, đâu là dối trá.

Hành trình để "biết đọc" không hề dễ dàng. Nó đòi hỏi chúng ta phải rèn luyện mỗi ngày, phải học cách tư duy phản biện, học cách lắng nghe bằng cả khối óc và trái tim. Nó đòi hỏi sự dũng cảm để đi ngược lại đám đông, để giữ vững cương lĩnh đạo đức của riêng mình. Việc đọc đúng đắn, đúng hướng, được hướng dẫn của những bậc thầy cao minh sẽ giúp chúng ta sẽ có một cung cách sống đẹp, một tâm hồn cao thượng, một trí tuệ minh mẫn. Với việc đọc sách, chúng ta có thể hiểu được người Mỹ, người Đức, người Nga, người Trung Hoa, người Việt Nam, ... đã sống, học tập, chiến đấu, hạnh phúc và đau khổ như thế nào.

Việc đọc được soi rọi bởi lăng kính của trí tuệ, của trái tim nhân ái, của kiến thức sâu rộng, là một nghệ thuật, một thành quả mà rất khó đạt được ở mỗi con người. Là học sinh chúng ta phải thường xuyên học tập, rèn luyện việc đọc một cách thông minh.

GV Nguyễn Đức Hùng
THPT Vĩnh Viễn – TP HCM